

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра публічного управління та адміністрування

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ОК 3 – Публічна служба
(обов'язковий)

Спеціальність	Публічне управління та адміністрування
Освітня програма	Публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)

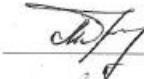
Розробник: Ігор КАЛЬЧЕНКО доктор філософії, ст. викладач кафедри публічного управління та адміністрування

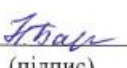
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування	протокол від 11 травня 2026 р. № 19
	Завідувач кафедри Аліна БРИЧКО

Погоджено:

Гарант освітньої програми Тетяна ХАРЧЕНКО
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Світлана ЛУКАШ

Рецензія на робочу програму (додається) надана: Аліна БРИЧКО

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації (Олена СЛАВКОВА)
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 17.06. 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Публічна служба			
2.	Факультет/кафедра	Факультет економіки і менеджменту / Кафедра Публічного управління та адміністрування			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність(програми), складовою яких є ОК для <i>(заповнюється для обов'язкових ОК)</i>	ОП «Публічне управління та адміністрування», спеціальність D4 «Публічне управління та адміністрування»			
5.	ОК може бути запропонований для <i>(заповнюється для вибіркових ОК)</i>				
6.	Рівень НРК	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	1 семестр, 15 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів (150 годин)			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні	Лабораторні	
	заочна ф.н.	8	8	-	134
10.	Мова навчання	українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Кальченко Ігор Володимирович доктор філософії, ст. викладач кафедри публічного управління та адміністрування			
11.1	Контактна інформація	ел. адреса: ivksunyu@ukr.net СНАУ, корпус факультету економіки і менеджменту, ауд. 310 е			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Реформування та модернізація публічної служби є ключовим напрямом реформування державного управління та місцевого самоврядування, підвищення їх результативності та ефективності. В Україні «публічна служба» – поняття, яке досить активно циркулює в сегменті наукового дискурсу, але у найближчій перспективі публічна служба має охопити більшість суспільних інституцій, як владних, так і тих, що надаватимуть послуги публічного характеру. Професіоналізація публічних службовців, розвиток їх практичних навичок і вмінь у процесі професійної діяльності закладає теоретичні засади служіння державі, суспільству, громадянину шляхом надання або забезпечення надання управлінських, адміністративних та соціальних послуг. Під час вивчення цієї дисципліни Ви ознайомитеся із еволюцією розвитку публічної служби в Україні, теоретико-правовими засадами її організації та функціонування в умовах війни та післявоєнний період національної відбудови, дізнаєтеся про особливості її проходження у контексті сучасних викликів, опануєте основами управління людськими ресурсами, налагодження соціальної взаємодії, співробітництва,			

		попередження та розв'язування конфліктів, сформуєте сучасне стратегічне управлінське мислення та оволодієте системою спеціальних знань, умінь і навичок у сфері публічної служби. У Вас буде можливість розвинути лідерські якості та навички розв'язувати комплексні проблеми у сфері публічної служби, здійснювати професійну діяльність і приймати обґрунтовані рішення, керуючись засадами соціальної відповідальності, правових та етичних норм.
13.	Мета освітнього компонента	формування у здобувачів вищої освіти комплексу спеціальних знань у сфері публічної служби, у т. ч. знання щодо теоретико-правових та морально-етичних основ організації та функціонування публічної служби, основних технологій управління персоналом та розвитку відповідального лідерства на публічній службі, уміння реалізовувати сучасні стратегії й концепції, підходи та моделі побудови в умовах війни та післявоєнний період якісно нової публічної служби, орієнтованої на європейські стандарти
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітня складова базується на вивченні дисципліни Адміністративне право, Публічне управління та адміністрування, Політологія, Стратегічне управління 2. Освітня складова є основою для дисциплін: Державна політика та електронне врядування, Організаційно-правові аспекти публічного управління
15.	Політика академічної доброчесності	Політика щодо академічної доброчесності у Сумському національному аграрному університеті визначається документами, представленими на сторінці: https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/ Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання відповідної оцінки з поточного та підсумкового контролів. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: - повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми. Перескладання іспиту відбувається з дозволу проректора з науково-педагогічної та навчальної роботи за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
16.	Посилання на курсу Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6347
17.	Ключові слова	Публічна служба, державна служба, місцеве самоврядування, публічні службовці, правовий статус, професійна етика, управління персоналом, лідерство, цифрове врядування, стратегічне управління, кадрова політика, контроль, відповідальність службовців, адміністративна реформа, зарубіжний досвід публічної служби.

1. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ДРН: Після успішного проходження модуля учень зможе:	ПРН		Як оцінюється
	ПРН2	ПРН 10	
ДРН 1. <i>знати і розуміти</i> теоретичні, правові та морально-етичні основи організації та функціонування публічної служби; основні форм, методи і технології управління персоналом та інструменти розвитку відповідального лідерства на публічній службі	х	х	Тести множинного вибору
ДРН 2. <i>демонструвати розуміння</i> основних напрямів реформування й модернізації публічної служби в Україні, підходів до забезпечення якості, результативності та ефективності управлінської діяльності в сфері публічної служби та вміння розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх вирішення	х	х	Тести множинного вибору; виконання есе
ДРН 3. <i>інтегрувати</i> отримані знання задля організації ефективної діяльності органів публічного управління та інших організацій публічної сфери в умовах війни та післявоєнний період, <i>оцінювати</i> ефективність, професіоналізм, відповідальність у діяльності публічних службовців з позиції відповідності комплексу сучасних вимог		х	Тести множинного вибору
ДРН 4. <i>вміти генерувати</i> нові ідеї, практично реалізовувати сучасні стратегії й концепції, підходи та моделі побудови якісно нової публічної служби, орієнтованої на європейські стандарти			Тести множинного вибору, виконання есе

ПРН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

ПРН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекоменд ована літератур а ¹
	Аудиторна робота			Самос тійна робот а	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Теоретичні засади публічної служби 1. Поняття публічної служби, державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. 2. Мета, завдання, принципи, функції та види публічної служби. 3. Еволюція розвитку публічної служби в Україні. 4. Реформування публічної служби в Україні як складова адміністративної реформи. 5. Формування нової моделі публічної служби України в умовах цифрового врядування.	2	-	-	24	О: 1-7, Д: 1-13
Правові засади публічної служби 1. Правовий статус публічних службовців, їх права, обов'язки, гарантії, обмеження, соціальне забезпечення. 2. Відповідальність публічного службовця. 3. Поняття та види посадових осіб у системі публічної служби. 4. Посади публічної служби. 5. Проходження публічної служби. 6. Оплата праці та заохочення публічних службовців.	2	2	-	20	О: 1-7, Д: 1-13
Морально-етичні засади публічної служби. Контроль у системі публічної служби 1. Поняття та сутність етики публічного службовця 2. Кодифікація морально-етичних вимог у професійній діяльності на публічній службі 3. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування 4. Етикет публічного службовця. 5. Контроль у системі публічної служби	2	-	-	24	О: 1-7, Д: 1-13
Управління персоналом на публічній службі 1. Управління персоналом як система 2. Принципи, методи та технології управління персоналом 3. Стратегічне управління персоналом. 4. Служба управління персоналом: основні завдання та функції 5. Планування роботи з персоналом 6. Організаційний аспект управління персоналом: культура, команди.	-	2	-	24	О: 1-7, Д: 1-13
Лідерство на публічній службі	-	2	-	24	О: 1-7, Д: 1-13

1. Сутність, закономірності становлення, розвиток лідерства на публічній службі 2. Лідерство як суспільний феномен. Особливості прояву феномену лідерства на сучасному етапі 3. Лідерство та керівництво 4. Стили та риси лідерства 5. Стратегічне лідерство в умовах цифровізації публічного простору 6. Комунікація лідера					
Зарубіжний досвід організації та функціонування публічної служби 1. Системи та моделі публічної служби в зарубіжних країнах. 2. Правове регулювання публічної служби. 3. Організація управління публічною службою. 4. Проходження публічної служби. 5. Модернізація публічної служби в зарубіжних країнах	2	2	-	18	О: 1-7, Д: 1-13
Всього	8	8	-	134	

МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН 1. <i>знати і розуміти</i> теоретичні, правові та морально-етичні основи організації та функціонування публічної служби; основні форм, методи і технології управління персоналом та інструменти розвитку відповідального лідерства на публічній службі	Словесні: - монологічні (пояснення, лекція); - діалогові (бесіда, дискусія). Наочні: - демонстрація (мультимедійний файл) Інтерактивні технології навчання	Опрацювання теоретичного матеріалу, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
ДРН 2. <i>демонструвати розуміння</i> основних напрямів реформування й модернізації публічної служби в Україні, підходів до забезпечення якості, результативності та ефективності управлінської діяльності в сфері публічної служби та вміння розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, розробляти проєкти нормативно-правових актів для їх вирішення	Словесні: - монологічні (пояснення, лекція); - діалогові (бесіда, дискусія). Наочні: - демонстрація (мультимедійний файл) Інтерактивні технології навчання	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка візуальних матеріалів за результатами аналізу літератури, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
ДРН 3. <i>інтегрувати</i> отримані знання задля організації ефективної діяльності органів публічного управління та інших організацій публічної сфери в умовах війни та післявоєнний період, <i>оцінювати</i> ефективність, професіоналізм, відповідальність у діяльності публічних	Словесні: - монологічні (пояснення, лекція); - діалогові (бесіда, дискусія). Наочні: - демонстрація (мультимедійний файл) Інтерактивні технології навчання	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка візуальних матеріалів за результатами аналізу літератури, доповідь з презентацією за

службовців з позиції відповідності комплексу сучасних вимог		тематикою самостійного вивчення дисципліни
ДРН 4. вміння <i>генерувати</i> нові ідеї, практично реалізовувати сучасні стратегії й концепції, підходи та моделі побудови якісно нової публічної служби, орієнтованої на європейські стандарти	Словесні: - монологічні (пояснення, лекція); - діалогові (бесіда, дискусія). Наочні: - демонстрація (мультимедійний файл) Інтерактивні технології навчання	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка візуальних матеріалів за результатами аналізу літератури, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Тести множинного вибору	25/25%	протягом семестру
2	Есе	20/20%	до 13 тижня
3	Тести множинного вибору	25/25%	14-15 тиждень
4	Іспит	30 балів /30%	відповідно до розкладу

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Есе	<12 балів	12-15 балів	15-18 балів	19-20 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Тестування	< 15 балів	15-19 балів	20-23 бали	24-25 балів
	надано вірну відповідь на менш ніж 60% завдань	надано вірну відповідь на 60% -74% завдань	надано вірну відповідь на 75% -89% завдань	надано вірну відповідь на 90% та більше завдань
Тестування	< 15 балів	15-19 балів	20-23 бали	24-25 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, результати презентовано у рамках загальної дискусії</i>
Іспит	0-5 балів	5-15 балів	15-27 балів	27-30 балів
	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі</i>	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, але окремі складові розкриті</i>	<i>Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі</i>	<i>Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі</i>

5.2.Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування (тести множинного вибору)	в кінці кожної теми
2	Усний відгук викладача під час аудиторної роботи	постійно
3	Усне опитування під час занять та зворотний зв'язок викладача під час аудиторної роботи	постійно
4	Бесіда та дискусія під час аудиторних лекцій	постійно
5	Обговорення доповідей за темою самостійного вивчення дисципліни	постійно
6	Усний відгук викладача та студентів після іспиту	15 тижнів

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

5.4 Загальна кількість балів за ОК та шкала оцінювання

Загальна кількість балів за освітнім компонентом складає 100 балів.

5.4.1 Шкала оцінювання, що діє в Університеті:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1 Основні джерела

1. Сидоренко Н. С., Шевченко С. О., Липовська Н. А. *Публічна служба*: навч. посіб. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. – 264 с. URL: https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/11438/1/макет_посібник_публ_служ.pdf.
2. Цифрове врядування: монографія / за ред. О. В. Карпенко. – Київ: ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. – 260 с. URL: https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4638/Monografia_Tsyfrove_vryadyvannya_2020.pdf
3. Якобчук В. П., Дацій Н. В., Войтенко А. Б., Кравець І. В., Захаріна О. В., Іванюк О. В., Дяченко А. В., Пугачова Н. С. *Публічна служба* : навч. посіб. – Київ: Видавництво «Ліра-К», 2021. – 394 с. URL: <https://lira-k.com.ua/preview/12865.pdf>.
4. Біла-Тіунова Л.Р. Державна служба України. Загальна частина: навчальний посібник. 2020. 511 с.
5. Михайловська Є.В. Оцінка результатів службової діяльності державних службовців у сфері освіти і науки з огляду адміністративно-правового статусу державних службовців в системі державного управління України. Правові горизонти / Legal horizons. 2020. № 22. С. С. 70 -75.
6. Публічна служба: навч. наоч. посіб. / Н.Т. Гончарук, Н.Г. Сорокіна ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», ГРАНІ, 2023. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/literature/Навч_посіб_Публічна_служба_Гончарук,Сорокіна.pdf
7. Лідерство на публічній службі: навч. наоч. посіб. / Гончарук Н. Т., Комарова К.В. Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2023. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/literature/Гончарук%20Н.Т._Лідерство_на_ПС-навч._посібн.pdf.

6.1.2 Методичне забезпечення

- 1 Електронний курс з дисципліни «Публічна служба», розміщений за посиланням: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6347>
- 2 Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Публічна служба» для здобувачів ступеня магістра спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / Н. Т. Гончарук, Сорокіна Н. Г.; Міністерство освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро: НТУ «ДП», 2023. 33 с. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/literature/Публічна_служба_%20Метод_реком_до_практичн_занять.pdf.

6.2 Додаткові джерела:

1. Баймуратов М. О., Кофман Б. Я., Єфремова Н. В. Роль органів місцевого самоврядування України в повоєнному відновленні територіальних громад: до питання про компетенційно-процесуальне супроводження і забезпечення профільних процесів // *Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України*. – Одеса: Юридика, 2025. – С. 17–23. URL: https://lawmaking.academy/wpcontent/uploads/KRC_conf_Aktualni_problemy_modernizatsiyi_berez_en_2025.pdf
2. Теленчі С. В., Верительник С. М. Посилення ролі органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення // *Публічна служба: теорії та кращі практики. Публічне управління та митне адміністрування*. – 2024. – № 4 (43). URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2024/4/19.pdf>.
3. Квітка С. А., Новіченко Н. В., Гусаревич Н. В., Піскоха Н. В., Бардах О. Г., Демошенко Г. В. Перспективні напрямки цифрової трансформації публічного управління // *Аспекти публічного управління*. – 2020. – Т. 8, № 4. – С. 129–146. DOI: 10.15421/152087.
4. Серьогін С. М. Публічна служба в умовах цифрової трансформації: завдання, функції та вектори розвитку // *Аспекти публічного управління*. – 2022. – Т. 10, № 3. – С. 11–20. DOI: 10.15421/152215.

5. Панова Н. С. *Державна адміністративна служба України: теоретико-правова характеристика*: монографія. – Одеса: Фенікс, 2020. – 363 с.
6. Федчишин С. А. *Дипломатична служба України: проблеми теорії, організації та правового забезпечення*: монографія. – Харків: Право, 2020. – 528 с.
7. Якобчук В. П., Дацій Н. В., Войтенко А. Б., Кравець І. В., Захаріна О. В., Іванюк О. В., Дяченко А. В., Пугачова Н. С. *Публічна служба*: навч. посіб. – Київ: Видавництво «Ліра-К», 2021. – 394 с. URL: <https://lirak.com.ua/preview/12865.pdf>
8. Михайловська Є.В. Службова кар'єра державних службовців сфери освіти і науки в системі державного управління України.. Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів: тези доповідей. Суми: Сумський державний університет, 2020. С. 125-128.
9. Алюшина Н. О. Розвиток інституту державної служби в умовах карантину та воєнного стану. *Ефективність державного управління*: зб. наук. пр. Вип. 1/2(70/71). Львів: НЛТУ України, 2022. С. 11-16.
10. Кудріна О., Кальченко І. Економічний аналіз в системі публічного управління регіоном. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2025. №1. С 50-56. <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2025.1.6>
11. Кальченко І.В. Approaches to developing a regional developing a regional development strategy in public administration. *Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування*. 2025. № 1. С. 54-57. DOI <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2025.1.8>
12. Кальченко І.В. Defining the essence of the “regional development strategy” as an object of public administration. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2025. Випуск № 45. С. 14-17. <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2025.45.2>
13. Кудріна О.Ю., Кальченко І.В. Удосконалення механізму публічного управління стратегічним розвитком регіону. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2025. Том 36(75) № 1. С. 95-99. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2025.1/15>
14. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Із змінами, внесеними Законом України № 2222-IV від 8 груд. 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
15. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лют. 2014 р. № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
16. Про державну службу» Закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
17. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 черв. 2001 р. № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
18. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 2 трав. 2023 р. № 3077-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#Text>
19. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квіт. 1999 р. № 586 : із змінами. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14/print>
20. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280 : із змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
8. Про адміністративні послуги: Закон України від 6 верес. 2012 р. № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>
21. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лют. 2022 р. № 2073-IX. Редакція від 31.03.2023. набрання чинності 15.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>
10. Виборчий кодекс України від 19 груд. 2019 р. № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
22. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>

23. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 берез. 2011 р. № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>
24. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 5113. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
25. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану від 12 травня 2022 року № 2259-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>
26. Про затвердження положення про НАДС: постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовт. 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-2014-%D0%BF#Text>
27. Про затвердження Типового положення про службу управління персоналом державного органу: наказ НАДС від 3 берез. 2016 р. № 47. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-16#Text>
28. Про підготовку до запровадження умов оплати праці державних службовців на основі класифікації посад у 2024 році: постанова Кабінету Міністрів від 23.10.2023 №1109. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-2023-%D0%BF#Text>
29. Деякі питання реформування державного управління України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text>
30. Стратегія людського розвитку: Указ Президента України від 2 червня 2021 року №225/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2252021-39073>
31. Про підготовку до запровадження умов оплати праці державних службовців на основі класифікації посад у 2024 році»: постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2023 №1109. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-2023-%D0%BF#Text>

6.3 Програмне забезпечення

- 1 Електронний репозиторій Сумського НАУ // [електронний ресурс]. - URL: <http://repo.sau.sumy.ua/>
- 2 Програмне забезпечення Google Cloud & Docs – для надання методичних матеріалів, комунікації зі студентами (розміщення виконаних завдань).
- 3 Програмне забезпечення системи дистанційного навчання Moodle 3.11 – для організації дистанційного навчання студентів (доступ до навчально-методичних матеріалів, комунікації з викладачем, здійснення різних видів оцінювання).
- 4 Програмне забезпечення Zoom Video Communications, Inc. v. 5.6.1 – для організації навчання через відео-зв'язок (за необхідності).